

Argymhellion ar gyfer Etholiadau'r Cynulliad 2016

gan Cymdeithas Genedlaethol Prentisiaid Cymru

Ers etholiadau diwethaf y Cynulliad Cenedlaethol yn 2011, mae Cymru wedi datblygu fel gwlad. Mae hi wedi ceisio, ac o hyd yn, ennill pwerau newydd, mae hi wedi ymgymryd â mwy o gyfrifoldeb dros ei thynged ac wedi dechrau ffurfio ei gweledigaeth unigryw ei hun ar gyfer gymdeithas y mae am ei chreu.

Serch hynny, mae prentisiaid yng Nghymru'n wynebu dyfodol ansicr. Nid yw Llywodraeth Cymru eto wedi ymateb i'r ymgynghoriad ar fodel prentisiaethau'r dyfodol, er iddo gau ddiwedd Ebrill. Nid yw Llywodraeth y DU o hyd wedi amlinellu sut bydd ardoll arfaethedig prentisiaethau yn effeithio ar y gwledydd datganoledig, gan fod cyflog prentisiaid yn gyfrifoldeb San Steffan o hyd. Felly, mae gan Gymdeithas Genedlaethol Prentisiaid Cymru (CGPC) nifer o argymhellion ar gyfer llywodraeth nesaf Cymru.

Argymhelliad 1

Cydraddoldeb Rhywedd

Mae CGPC yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn creu grŵp gweithio o randdeiliaid a phartneriaid allweddol i fynd i'r afael â diwydiannau sydd wedi'u diffinio o ran rhywedd yn y system bresennol. Mae cyfanswm o 51% o brentisiaid yn fenywod, ond bydd cyfran fawr yn mynd i nifer fach o ddiwydiannau. Yn yr un modd, mae rhai meysydd ar gau i ddynion. Dylid annog pobl i ymgymryd â phrentisiaeth y ffordd maent yn ei dymuno, nid un maent yn tybio bod ei heisiau ar y gymdeithas.

Argymhelliad 2

Llwybrau at Addysg Uwch

Argymhellwn fod darparwyr hyfforddiant, cyflogwyr, colegau a phrifysgolion yn cydweithio i sicrhau bod yna lwybrau clir at AU ar gyfer prentisiaid ar Lefel 3 ac uwch. Mae'n hollbwysig bod prentisiaid yn ymwybodol o lwybrau cynnydd posib at AU pan fyddant yn gwneud cais.

Argymhelliad 3

Cyflwyno Cerdyn Teithio

Y cyflog isafswm cenedlaethol ar gyfer prentisiaid yw £125 yr wythnos. Dengys ymchwil CGPC fod prentisiaid yn talu £25 yr wythnos ar deithio, sef tua 20% o gyfanswm eu hincwm, ac mae'r sefyllfa yn waeth yng Nghymru i ddarparwyr a phrentisiaid gwledig. Argymhellwn fod yr holl bleidiau'n ymrwmo i gyflwyno cerdyn teithio sy'n addas ar gyfer prentisiaid rhwng 16-25 oed.

Argymhelliad 4

Mynediad i'r Gymraeg

Yn aml, mae'n anodd i ddysgwyr gael mynediad i gymwysterau Sgiliau Hanfodol trwy gyfrwng y Gymraeg, yn enwedig Mathemateg. Mae'n anodd hefyd i brentisiaid ganfod prentisiaethau sydd ar gael yn gyfan gwbl drwy'r Gymraeg. Mae Ffederasiwn Hyfforddiant Cenedlaethol Cymru eisoes yn gwneud gwaith da ar y ddarpariaeth Gymraeg gyda darparwyr a chyflogwyr, ac argymhellwn fod Llywodraeth Cymru yn ymrwmo i gyflymu'r gwaith hwn.

Argymhelliad 5

Caffael Cyhoeddus

Yn ddiweddar, cyhoeddodd Llywodraeth y DU newidiadau a fydd yn golygu bod rhaid i unrhyw gwmni sy'n gwneud cynnig am gytundeb dros £10m oddi wrth Whitehall neu fudiadau a ariennir gan y llywodraeth ymrwmo i hyfforddi prentisiaid. Argymhellwn fod Llywodraeth Cymru yn gwneud yr un peth, ond bod yn fwy radical a gostwng y cap i £50,000. Dylai hyn fod ynghyd â newidiadau eraill rydym wedi eu hamlinellu: ni fydd cynhyrchu rhagor o brentisiaid ar delerau israddol yn helpu economi hirdymor Cymru.

Argymhelliad 6

Cydraddoldeb Parch

Ar hyn o bryd, mae ysgolion yn rhoi cryn fwy o bwyslais ar annog disgyblion i fynd i brifysgolion a cholegau am fod ganddynt ofn colli eu henw da. Gofynnem i'r holl bleidiau ymrwmo i newid y diwylliant hwn a chyflwyno gwir gydraddoldeb parch.

Manylion cyswllt:

Graham Henry (Rheolwr Polisi a Materion Cyhoeddus)
graham.henry@nus-wales.org.uk

Ed Shorney (Cymdeithas Genedlaethol Prentisiaid Cymru)
edwardshorney@gorookie.co.uk

National Society of Apprentices in Wales

Assembly Elections 2016 recommendations

Since the last National Assembly elections in 2011, Wales has grown as a country. It has sought, and is still gaining, new powers, taken greater responsibility for its own destiny and has started to craft its own, unique vision for the society it wants to create.

However, apprentices in Wales are facing an uncertain future. The Welsh Government has not yet responded to the consultation on the future apprenticeships model, despite it closing at the end of April. The UK Government has still not outlined how the proposed Apprentice Levy will affect the devolved nations, with apprenticeship pay remaining the responsibility of Westminster. The National Society of Apprentices in Wales (NSoAW) therefore has a number of recommendations for the next Welsh Government.

Recommendation 1

Gender Equality

NSoAW recommends the Welsh Government creates a working group of key stakeholders and partners to tackle gender-defined industries within the current system. A total of 51% of apprentices are women, but a large proportion will go into a small number of industries. Likewise, some areas are also closed off to men. People should be encouraged to go into an apprenticeship they want, not one they perceive society to want.

Recommendation 2

Routes into Higher Education

We recommend training providers, employers, colleges and universities work together to ensure that there are clear pathways into HE for apprentices at Level 3 and above. It is vital apprentices are aware of potential progression routes into HE when they apply.

Recommendation 3

Introduce a Travel Card

The apprentice national minimum wage is £125 a week. NSoA research indicates apprentices are paying £25 a week on travel, amounting to roughly 20% of their total income, a situation which is exacerbated in Wales for rural providers and apprentices. We recommend all parties commit to introducing a travel card that covers apprentices aged 16-25.

Recommendation 4

Welsh Language Access

It is often difficult for learners to access Essential Skills qualifications through the medium of Welsh, particularly mathematics. It is also difficult for apprentices to find readily available apprenticeships that are entirely in Welsh. National Training Federation Wales is already doing good work on Welsh provision with training providers and employers, and we recommend the next Welsh Government to commit to accelerating this work.

Recommendation 5

Public Procurement

The UK Government recently announced changes which mean any company bidding for a contract over £10m from Whitehall or government-funded organisations must commit to training apprentices. We recommend the Welsh Government follow suit, but be more radical and lower the cap to £50,000. This should be alongside the other reforms we have outlined: producing more apprentices on substandard terms will not help the Welsh economy in the long-term.

Recommendation 6

Parity of Esteem

Currently, schools place far more emphasis on getting pupils to university and colleges out of a fear of being "marked down". We would ask all parties to commit to changing this culture, and to bring in a genuine parity of esteem.

Contact details:

Graham Henry (Policy and Public Affairs Manager)
graham.henry@nus-wales.org.uk

Ed Shorney (National Society of Apprentices Wales)
edwardshorney@gorookie.co.uk